

Ni vsako »delo« dobro delo...

Po seminarju za sekretarje osnovnih organizacij zveze komunistov občine Center smo v uredništvu organizirali »okroglo mizo«, ki so se je udeležili naslednji sekretarji OO ZK: Veselin Perić iz krajevne skupnosti Stari Vodmat, Antonija Slana iz tovarne Pletenina, Dušan Jazbinšek iz podjetja IPK TOZD Plinarna, Ivan Krumpak iz podjetja Intertrade TOZD Trgovina, Lidija Boljka iz vzgojnovarstvenega zavoda »Ane Zihelr«, Zvonka Štajdohar iz Inštituta za klinično kemijo in klinično biokemijo Kliničnega centra in Božo Šprajc iz Drame ter sodelavca »Dogovorov« Lučka Špat in Janez Jančar, ki je razgovor pripravil za objavo.

DOGOVORI: V krajevnih skupnostih ste zdaj močno soočeni s težavami, ki se pojavljajo v preskrbi prebivalcev z osnovnimi življenjskimi potrebščinami. Kako jih rešujete?

PERIĆ: Spodbudili smo akcijo in aktivno sodelujemo pri oživitvi dela potrošniških svetov. Tudi pri nas potrošniški svet ne opravlja svoje naloge tako kot bi bilo potrebno. Še posebno nejasno je, kakšna je lahko njegova vloga in pristojnost. Ali lahko svetuje in usmerja, ali tudi ukrepa? Komunisti menimo, da bi se moral aktivno povezati s trgovino, ji svetovati, kaj lahko v tem trenutku stori, da se bo preskrba zboljšala. Potrošnika pa mora vzgajati, preprečevati potrošniško mrzlico. Pri tem imamo slabe izkušnje in zglede. Predlagali bomo, da sredstva javnega obveščanja natančneje in bolj selektivno obravnavajo vprašanja, ki so povezana s preskrbo. Ne morem se strinjati, in to je tudi mnenje članov naše osnovne organizacije, da je dnevno časopisje objavilo vest, kako smo letos z izvozom mesa iztržili v Jugoslaviji že 250 milijonov dolarjev. Take vesti samo jezijo občana, ki ne more kupiti mesa ali vsaj takega ne, kot bi rad.

DOGOVORI: Imate v vaši krajevni skupnosti dovolj trgovin?

PERIĆ: To je druga naloga, s katero se ubadamo komunisti. V Vodmatu je premalo trgovin. Naša pobuda, da bi razširili prodajne zmogljivosti, je naltela na razumevanje trgovcev. Za razširitev trgovine bi bilo potrebno porušiti neko zgradbo, tu pa so se spet pojavili odpori in privatna lastniška miselnost nekaterih krajanov.

DOGOVORI: Tekstilna panoga je bila vrsto let v težkem gospodarskem položaju. Kako je v Pletenini?

SLANA: Za svoje podjetje lahko rečem, da letos težave v poslovanju

delavka, ki se zaposli takoj po triletni tekstilni šoli, ne more delati tako dobro, kot delavka z desetletno delovno dobo, ki pa je le priučena. Tudi na ta način bomo skušali zadržati delavca, kar pa je razumljivo, saj je že s svojim minulim delom veliko prispeval za razvoj podjetja, in mu bomo na podlagi tega priznali tudi interno izobrazbo. Druga stvar pa je, kako je lahko delavec v neposredni proizvodnji, neposredni proizvajalec družbenega dohodka, slabše plačan od delavca v administraciji, delavca, ki nima norme, posebnih delovnih pogojev in podobno. V naši delovni organizaciji smo ga uspešno rešili, saj na primer v računovodstvu dela le deset ljudi.

DOGOVORI: Pomemben člen preskrbe je tudi energija. Letošnje leto je za vse nas kritično, saj je ni dovolj, neprestano pa se še draži.

JAZBINŠEK: To je zelo zamotano vprašanje, ki nas je potisnilo v velike težave. Vsak naš delavec je dolžan kot član družbe skrbeti za čim manjšo porabo plina. Manjša poraba pa je tudi manjši zaslužek. Premalo imamo delavcev, pa še ti odhajajo, novih pa ne moremo dobiti. Monterje iščemo tudi po dve leti, kadrov z visoko izobrazbo sploh ne moremo dobiti. Sprejeli smo nov pravilnik o nagrajevanju, ki temelji na treh oblikah stimulacije: osebni, količinski in prodajni. Komunisti skušamo narediti vse, da bi premagali omenjene težave, vendar sami tega ne bomo zmogli. Zavedamo se, da v Ljubljani potrošniki ne smejo čutiti pomanjkanja, vendar ali je to samo naloga nas delavcev in komunistov Plinarne? Osnovna cena surovine se strmo vzpenja, pariteta različnih energetskih virov in surovin ni ustrezna, obnova omrežja v Ljubljani, ki je staro 120 let, pa je izredno draga zaradi uvožene opreme in podobno. Nekajkrat smo

z izdelki, ki naj bi bili jutri na voljo tudi pri potrošnikih, se moramo sporazumeti najprej s proizvajalci, da bomo skupno izvažali. Z njimi pa težko najdemo skupno besedo, kajti v tem trenutku »se nihče ni sposoben pogovarjati brez velike košare denarja«. To košaro bi morala prinesiti trgovina, ki pa je že precej šibka. In tako smo v nekem začaranem krogu, ko ne mi ne industrija ne vemo, kako naprej. Vse rešitve, ki jih dosežemo, so začasne, ob tem pa so začasni tudi sistemski ukrepi.

20 odstotkov ljudi imamo zaposlenih v drugih državah, predvsem v državah v razvoju, in opažamo, da so učinki devalvacije pod pričakovanimi. Konkurenčne sposobnosti nismo povečali, industrija pa se zaradi izredne inflacije ne upa več sklepati dogovo-

rov o dolgoročnem sodelovanju. Kot na dlani je, da jugoslovanske izvozne želje presegajo delovne zmoglosti industrije, zato je težko, da bomo lahko uresničili načrtovani izvoz. Ker smo se naenkrat odločili za tako velik izvoz, smo popolnoma osiromašili ponudbo doma. Tudi uvoz smo tako omejili, da industrija nima repromateriala. Kako pa naj potem več izvažajo?

Vse to so vprašanja, s katerimi se člani zveze komunistov neprenehoma ubadamo. Položaj je težak, tako da se že sprašujemo, če bomo sploh lahko izplačali osebne dohodke. Vendar smo prepričani, da bomo s skupnimi napori vse prebrodili. Podpiramo sklepe zadnje seje predsedstva CK ZKJ, ki že vnašajo pozitivne premike in vzpodbujajo dejansko pravo delo, razvojne usmeritve, saj dajejo proste roke dobremu, ne pa lažnemu delu, ki ga je očrnil tudi tovariš Albrecht v prvem delu seminarja.

DOGOVORI: V občini Center je skoraj 70.000 delovnih mest, prebivalcev pa le 36.000. Vrtci lahko sprejmejo okoli 2.600 otrok. Vendar je zajetih le dve tretjini, drugi pa so iz drugih ljubljanskih občin. Kako komunisti sodelujejo pri reševanju tega vprašanja?

BOLJKA: V vrtcu imamo 500 mest, prosilcev pa je 700. Zato skušamo otroke, ki niso v rednem varstvu, vključevati z drugimi oblikami dejavnosti. Pri tem tesno in uspešno sodelujemo s starši in krajevno skupnostjo. Za otroke, stare šest in sedem let, organiziramo malo šolo. Za mlajše organiziramo cibernove urice, lutkove predstave, igrice in podobno.

DOGOVORI: Imate kaj varstvenih družin?

BOLJKA: Tudi te oblike varstva razvijamo. Zaenkrat imamo dve, potrebovali pa bi jih še več. Poudarila bi še, da smo pri premagovanju teh težav uspešni, in da si vsi člani kolektiva prizadevamo, da bi delali kar najbolje. Predvsem pa smo si na jasnem, da naši otroci ne smejo čutiti bremena stabilizacije.

DOGOVORI: Resolucija dovoljuje zdravstvu 16 odstotno povišanje cen storitev. Znano pa je, da se je na primer uvoženi sanitetni material podražil za 100%, domači pa za 50%.

ŠTAJDOHAR: V našem tozdu smo morali organizacijo dela prilagoditi novim pogojem gospodarjenja. Uporabljamo predvsem domače surovine in opremo za svojo dejavnost, to pa so predvsem laboratorijske raziskave.

Res je sam delovni proces precej daljši, kot če bi uporabljali uvožene preparate, toda zavedamo se svojih stabilizacijskih obveznosti. Skrbimo tudi za čimbolj racionalno porabo surovin in ustrezno shranjevanje.

DOGOVORI: Kako pa so se delavci prilagodili novim delovnim zahtevam?

dobro. K temu je svoje prispeval tudi novi način nagrajevanja, za katerega smo dali pobudo komunisti in ga oblikovali prvi v Kliničnem centru. Z njim ne nagrajujemo delovnega časa, ampak opravljeno delo. Vsa opravila smo časovno ovrednotili, izračunali povprečje in, na podlagi tega, vsa opravila normirali. Dopolnilno delo smo skrčili na minimum, tako da noben delavec nima več kot 48 ur na mesec. To nam je uspelo prav z novimi normativi, s pomočjo katerih smo ugotovili, da je nekje premalo, drugje pa preveč delavcev, in to uravnavesili z obstoječim kadrom. Tudi, ko so naše delavke na bolniški ali porodniški, ne zaposlujeemo novih delavcev; naloge odsotnih prevzamejo sodelavci in so za to ustrezno in bolje plačani.

DOGOVORI: Kakšna so stabilizacijska prizadevanja komunistov v »Drami«?

ŠPRAJC: Stabilizacijski ukrepi v naši hiši so bili pripravljani na podlagi pobude osnovne organizacije zveze komunistov. Oblikovali smo program, ki ga že uresničujemo. Tako smo se na primer odrekli delu uslug gledališkega ateljeja, ki je bil predrag. Prihranili smo toliko, da smo lahko povišali osebne dohodke za 10%.

DOGOVORI: Pred dvema letoma je republiški prispevek od neto osebne dohodka, ki gre za financiranje kulturne dejavnosti, znašal 1,5%, letos pa le odstotek.

ŠPRAJC: Nisem ekonomist, vendar znam izračunati, da je to za 33% manj sredstev za naše osebne dohodke. S tako politiko se ne morem strinjati, imenujem jo proračunska. Tudi posvet je izzvenel v enotni ugotovitvi, da je neustrezna, in nima nič skupnega s pravo organizacijo in svobodno menjava dela v kulturi. Menim, da se naša politika, ki na nek način ravna s sredstvi za kulturo, premalo zaveda pomembnosti kulture za vso družbo. Če v družbi ni kulturne in duhovne klime, tudi član te družbe, človek, ne bo imel delovnih navad, ne bo vesten in ustvarjalen.

uspešno premagujemo. Pri tem velja še posebej poudariti, da uspešno izvajamo organizacijske spremembe. Hude težave pa imamo s fluktuacijo delavcev, ki je posledica nizkih osebnih dohodkov in naporega dela, ki je pri nas normirano. Komunisti pri reševanju te težave aktivno sodelujemo. Izdelujemo nov sistem nagrajevanja po delu, opise delovnih opravil in razčlenitev delovnih opravil po skupinah. Pri tem si prizadevamo, da bomo pri nagrajevanju bolj kot doslej, upoštevali delovne izkušnje. Jasno nam je, da

opozorili na ta vprašanja in povabili na naše sestanke mestne organe, vendar brez odziva.

DOGOVORI: Trgovina je v naši družbi že nekaj časa grešni kozel. Kar naprej omenjamo, da je kriva za slabo preskrbo, da se ne mara dogovoriti s proizvodnjo, navezati dohodkovnih odnosov.

KRUMPAK: Osnovna težava naše-ga gospodarstva je sporazumevanje. In če hočemo jugoslovanski in predvsem slovenski trg brezhibno oskrbeti